

Kontaktpersoner

Exploateringskontoret

Christopher Pleym
Projektutveckling
08 508 26 506
christopher.pleym@stockholm.se

Miljöförvaltningen

Helene Nilsson
Plan och miljö
08 508 28 808
helene.b.petersson@stockholm.se

Stadsbyggnadskontoret

Ulrika Egerö
Strategi och utveckling
08 508 26 799
ulrika.egero@stockholm.se

Till

Exploateringsnämnden
2017-11-09
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2017-11-14
Stadsbyggnadsnämnden
2017-11-09

Naturresept för Rågsveds friområde. Beslut om samråd

Förslag till beslut

1. Exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt stadsbyggnadsnämnden beslutar var och en för egen del att uppdra åt exploateringskontoret, miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret att skicka förslag till bildande av Rågsveds naturreservat enligt bilagor på samråd.
2. Besluten justeras omedelbart.

Exploateringskontoret
Avdelningen för Projektutveckling

Fleminggatan 4
Box 8189
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 264 89
Växel 08-508 276 00
Fax 08-508 262 62
patrik.dahlin@stockholm.se
exploateringskontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se/exploateringskontoret

Håkan Falk

Gunnar Söderholm

Anette Scheibe Lorentzi

Sammanfattning

Kommunfullmäktige gav i budgeten för 2015 exploateringsnämnden i uppdrag att tillsammans med miljö- och hälsoskydds-nämnden och stadsbyggnadsnämnden upprätta förslag till naturreservat för Rågsveds friområde. I samarbete mellan exploateringskontoret, miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret och i samspel med arbetet för fokusområdet Hagsätra och Rågsved har ett förslag till naturreservat för Rågsveds friområde tagits fram.

Föreslaget naturreservat för Rågsveds friområde är beläget intill stadsdelen Rågsved i Stockholms stad och avgränsas i norr av Magelungsvägen och i söder av kommungränsen mot Huddinge kommun. I väster avgränsar Huddingevägen och Rågsveds bebyggelse och i öster sjön Magelungen samt Fagersjös bebyggelse. Det föreslagna naturreservatet är cirka 94 hektar stort.

Det föreslagna reservatsområdet rymmer flera värdefulla naturtyper. Spår av ett historiskt kulturlandskap är tydliga på många håll. Området utgör en viktig länk i stadens gröna infrastruktur. Det tätortsnära läget gör också området till ett viktigt rekreationsområde med goda möjligheter till promenader, löpning, cykling och vintertid även skidåkning. Inom området ligger även två kolonilottsområden.

Förslaget till naturreservat är i enlighet med ”Promenadstaden – Översiktsplan för Stockholm”, utställningsförslag till ny översiktsplan för Stockholm samt Stockholms miljöprogram 2012-2015.

Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskydds-nämnden föreslås skicka ut förslaget till naturreservat för Rågsveds friområde på samråd. Reservatets namn föreslås bli Rågsveds naturreservat.

Utlåtande

Bakgrund

Stockholm beräknas enligt befolkningsprognoser växa kraftigt fram till år 2030. Då stadens befolkning växer ökar behovet av tätortsnära natur för bevarad biologisk mångfald och rekreation. Rågsveds friområde är ett stadsnära naturområde med upplevelsevärden i form av skogskänsla, upplevelsen av ett äldre kulturlandskap, samt artrika våtmarker. Området ingår i ett ekologiskt kärnområde för biologisk mångfald och utgör en värdefull länk i

Stockholms grönstruktur med viktiga spridningssamband för många arter, särskilt för arter knutna till våtmarker och ekmiljöer.

Kommunfullmäktige gav i budgeten för 2015 exploateringsnämnden i uppdrag att tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden upprätta förslag till naturreservat för Rågsveds friområde. I budgeten för 2016 gjordes tillägget att i utredningen ska ett tillskott av bostäder planeras och i budgeten för 2017 att planeringen ska ske med utgångspunkt i det blivande reservatets ekologiska kärnvärden och i samspel med närliggande stadsutveckling.

Arbete med att ta fram en samrådshandling har drivits i en arbetsgrupp, bestående av exploateringskontoret, miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret och i samspel med arbetet för fokusområdet Hagsätra och Rågsved enligt utredningsbeslut i exploateringsnämnden 2015.

Tidigare beslut

I Stockholms stads översiktsplan från 1999 pekas Rågsveds friområde ut som ett område där naturreservat ska utredas. 2006 beslutade kommunstyrelsen att förslag till naturreservat skulle tas fram samlat för Rågsveds friområde-Högdalstopparna-Fagersjöskogen.

Förslag

Kontoren har gemensamt tagit fram ett förslag till naturreservat för Rågsveds friområde, bilaga 1. Bilagd samrådshandling utgörs av beslutsdel med beskrivning av reservatet, gränser, karta, syfte och föreskrifter, därtill hörande skötselplan i särskild bilaga samt en ekonomisk kalkyl. Namnet föreslås vara Rågsveds naturreservat.

Förslaget ska skickas på samråd till alla markägare och sakägare samt berörda statliga, regionala och kommunala instanser och föreningar. Även allmänheten ges möjlighet att yttra sig. Samrådsmöte kommer att anordnas och förslaget ställas ut på Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning, på medborgarkontoret i Rågsveds centrum, samt i Tekniska nämndhuset.

De delar av ett naturreservatsbeslut som får rättsverkan är syfte, avgränsning och föreskrifter. Dessutom ska en skötselplan fastställas av kommunfullmäktige vid inrättandet av reservatet.

Förslag till syfte

- att bevara områdets funktion som en del i den regionala grönstrukturen och i Stockholms gröna infrastruktur,
- att skydda och för biologisk mångfald utveckla områdets funktion som ekologiskt kärnområde för växter och djur, med fokus på en mosaik av öppen gräsmark, ädellövskog, äldre barrskog och värdefulla våtmarker, samt särskilt skyddsvärda arter,
- att skydda och framhäva kulturhistoriska spår i landskapet.
- att skydda och utveckla ett attraktivt och variationsrikt natur- och kulturområde med en egen identitet, för de många människor som bor i närområdet och andra stockholmare, för rekreation, friluftsliv, naturupplevelser, pedagogik, spontanidrott och socialt umgänge.

Förslag till avgränsning

Avgränsningen av naturreservatet har utgått ifrån områdets befintliga natur-, kultur- och rekreationsvärden och har därefter vägts mot behovet av nya bostäder i området. Det innebär att viss naturmark intill Rågsved och Fagersjö inte ingår i reservatsbildningen då eventuellt behov av bostadsbebyggelse har prioriterats i dessa områden.

Naturreservatsgränsen följer Magelungsvägen och banvallen i norr, går längs med Fagersjö i öster och inkluderar Magelungens västra del, följer kommungränsen mot Huddinge i söder fram till Huddingevägen, och följer sedan befintlig och eventuell framtida bebyggelse i Rågsved tillbaka upp till Magelungsvägen. Förslagen avgränsning skapar tillsammans med föreskrifterna och skötselplanen förutsättningar för att värdena avseende rekreation, natur och kultur ska kunna bevaras och stärkas, så att syftena med naturreservatet ska kunna uppnås.

I tätortsnära naturreservat ligger ofta bostadsbebyggelse och andra verksamheter tätt inpå reservatet. Buller och indirekt påverkan från järnväg, vägar, verksamheter och bostadsområden måste ses som rimliga störningar i naturreservatet Rågsveds friområde.

Naturområdet samspelar med bebyggelsen och tillgodoser en god miljö för invånarna i närområdet. Naturreservatsbildningen bevarar långsiktigt områdets natur-, kultur- och rekreationsvärden och stärker Rågsveds friområdes funktion som del av ett ekologiskt särskilt betydelsefullt kärnområde med dess spridningsvägar och ekosystemtjänster.

Området har potential att utvecklas ytterligare som rekreationsområde med fler mötesplatser och möjlighet till aktiviteter. Samtidigt kan förändrad skötsel av området öka både de ekologiska värdena och det kulturhistoriska landskapets kultur- och vistelsevärden.

Förslag till föreskrifter

Utifrån det föreslagna syftet med reservatet har ett förslag till föreskrifter för området tagits fram, dels föreskrifter för markägare och andra sakägare (hyresgäster, arrendatorer, upplåtelseinnehavare, m.fl.) och dels för allmänheten. Föreskrifterna för sakägarna är av två slag:

- Åtgärder som är förbjudna (återfinns under avsnitt A1-6 i förslag till beslut, dispens kan ges om det finns särskilda skäl och söks hos stadsbyggnadsnämnden)
- Åtgärder som är tillåtna efter tillstånd från kommunen (återfinns under avsnitt A7-13 i förslag till beslut, tillstånd prövas mot syftet med reservatet och söks hos stadsbyggnadsnämnden)

Föreskrifterna är utformade för att så långt möjligt inte inskränka allemansrätten eftersom en stor del av syftet är att främja friluftsliv och rekreation.

Delar av Rågsveds friområde är i detaljplan utlagda som park eller natur, vilket innebär att allemansrätten i områdena också är begränsad av stadens trafik- och ordningsföreskrifter. Det innebär att cykling endast är tillåten där så anges särskilt med påbudsskylt.

Exempel på ytterligare inskränkningar som föreslås (återfinns under avsnitt C1-C7 i förslag till beslut) är förbud mot eldning annat än på iordningställda grillplatser eller medhavd grill och att hundar ska hållas i koppel, förutom inom hundrastområde.

Hela Rågsveds friområde är idag hundrastområde där okopplad hund är tillåten i enlighet med de lokala ordningsföreskrifterna. Föreslagna reservatsföreskrifter innebär att hund ska hållas kopplad utom inom markerat hundrastområde eller hundrastgård. Att området har funktion som hundrastområde kan vara begränsande för möjligheten att besöka området då många är rädda för lösspringande hundar lösspringande. Hundrastområdet som idag finns enligt de lokala ordningsföreskrifterna ses därför över och nya mindre områden föreslås inrättas.

Mindre anläggningar som är förenliga med syftet kan prövas mot tillstånd. Planerade åtgärder enligt skötselplanen, som t.ex. skyltning och utmärkning av reservatet kräver inte tillstånd.

Förslag till skötselplan

I ett naturreservatsbeslut ska en skötselplan ingå, se bilaga 2. Den ger en beskrivning av områdets bevarandevärden och anger mål och åtgärdsförslag i linje med reservatets syfte. Skötselplanen förvaltar områdets rekreations-, natur- och kulturvärden i linje med reservatets syfte.

För Rågsveds friområde anges generella skötselanvisningar för nio olika naturtyper, mer detaljerade anvisningar för olika delområden samt anordningar för rekreation och friluftsliv samt för fornlämningar. Till skötselplanen hör en skötselkarta där de olika delområdena framgår.

Ekonomi

Med inrättande av naturreservat följer kostnader för inmätning, utmärkning och information. För naturreservatet i Rågsveds friområde tillkommer kostnader för att iordningsställa naturmark av inom södra delen av Snösätra industriområde. Exploateringskontoret kommer i samarbete med miljöförvaltningen undersöka möjligheten med innovativa metoder för biologisk sanering av detta område. Inom föreslagen naturreservatsgräns finns även nedlagda skjutbanor som kommer behöva saneras. Utgifterna åligger exploateringsnämnden och uppskattas till cirka 49,3 mnr.

De uppskattade kostnaderna för driften enligt skötselplanen uppgår till ca 4,2 mnr per år. Driftkostnaderna åligger Enskede-Årsta-Vantör och Farsta stadsdelsförvaltningar. En stor del av dessa kostnader finns redan idag, framförallt för städning och skötsel. Idag är dessa kostnader uppdelade mellan exploateringskontoret, trafikkontoret och stadsdelsförvaltningarna, men om reservatet bildas läggs de helt på stadsdelsförvaltningarna.

Tillsyn enligt miljöbalken av reservatet åligger miljö- och hälsoskyddsnämnden, men bekostas av exploateringsnämnden.

Måluppfyllelse

Enligt Stockholms stads översiktsplan Promenadstaden ska hållbar stadsutveckling eftersträvas genom att stadens grönområden

utvecklas. Förslaget att inrätta naturreservat uppfyller målen om god tillgång till attraktiva parker och grönområden samt att värna och utveckla stadens ekologiska infrastruktur.

Även i stadens utställningsförslag till ny översiktsplan framhävs vikten av tillgänglig natur och parker. I utställningsförslaget är området Hagsätra-Rågsved utpekat som ett fokusområde för stadsbyggande, och närheten till Rågsveds friområde anses utgöra en stor kvalitet för området. Vidare framhävs vikten av att förbättra tillgängligheten till omgivande naturområden och att Rågsveds friområde bör utvecklas med nya målpunkter till ett utflyktsmål för hela Stockholm.

Reservatsbeslutet stöds av Stockholms miljöprogram 2016-2019, bland annat genom målet för hållbar mark- och vattenanvändning där det framgår att skötseln av naturområdena är viktig både för rekreation och bevarande av den biologiska mångfalden. Det innebär att funktionen ska bibehållas och utvecklas hos den blå-gröna struktur som är en förutsättning för bevarande av ett rikt växt- och djurliv. Rågsveds friområde ingår i den strukturen i egenskap av kärnområde med ekologiskt särskilt betydelsefulla spridningszoner mot andra områden och som livsmiljö för skyddsvärda arter.

I budgeten för 2017 betonas vikten av grönområden i en växande stad. Även som miljonstad ska Stockholm erbjuda parker och grönområden för rekreation. Stockholms gröna oaser ska bevaras.

Förvaltningarnas förslag

Förvaltningarna föreslår att exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden beslutar att skicka ut förslaget till naturreservat med tillhörande skötselplan på samråd till berörda markägare, sakägare, statliga, regionala och kommunala instanser och föreningar. Förvaltningarna föreslår att samråd hålls för dialog med allmänheten och att förslaget presenteras i Tekniska nämndhuset, lokalt och på stadens webbplats.

Slut

Bilagor

1. Förslag till beslut för Rågsveds naturreservat inklusive beslutskarta
2. Skötselplan
3. Ekonomisk kalkyl